

Za práci pro národ se neplatí!

Název emise: 100. výročí zahájení vydávání československé měny

Den vydání: 3. dubna 2019

Hodnota: 23 Kč; č. 1025 (ČP)

Rozměr známkového obrazu: 40 x 23 mm

Výtvarný návrh: Eva Hašková

Druh tisku: plnobarevný OF

Papír: fl-an-OF; **Tisk:** PTC Praha

Tisková forma: zn. 4x 50; **Náklad:** 1,25 mil.

FDC: OTp v barvě černé

Rytec FDC: Miloš Ondráček

Tisk: PTC Praha; **Náklad:** 3.300

To řekl Alois Rašín v roce 1922 ke snahám některých legionářů, když se dožadovali odměny od nové republiky. „*Jakmile se jen trochu rozhlédnete, uvidíte, že i lidé, kteří pokryli bezesporně svoje hlavy slávou, přišli do svobodného, mladého, v poválečných obtížích se nalézajícího státu, a nastavili ruku, řkouce: 'Bojovali jsme za tebe, zaplať! Zaplať hotově, zaplať výhodami, privilegii ve svobodné, rovnoprávné, demokratické republice.'* Tvrdím, že tito všichni lidé, ať jest to, kdo chce, se zproověřili té první velké zásadě, na které stál náš národ a která mu také přinesla svobodu, že za to, co se dělá pro národ, se neplatí.“ A nebyla to od něj lícoměrná a povýšená fráze, vždýť právě on v předchozích letech za práci pro národ a vlast zaplatil opakovaným vězněním rakouskými úřady, a málem dokonce životem, když byl v roce 1916 odsouzen k trestu smrti za velezradu a vyzvědačství. Život mu s největší pravděpodobností zachránil skon císaře Františka Josefa; jeho nástupce Karel trest zmínil na dlouholeté vězení a v roce 1917 byl Rašín amnestován. Cenu nejvyšší však nakonec přece jen zaplatil, když jej v roce 1923 smrtelně postřelil komunistický atentátník.

Rašín byl vlastenec a selfmademan, který se vlastním úsilím vypracoval ze skromných poměrů mezi přední české právníky a politiky. S vynikajícími výsledky vystudoval práva na Karlově Univerzitě, v důsledku své práce pro národ však o titul JUDr. dvakrát přišel soudním rozhodnutím, a dvakrát jej opět získal. Za Velké války patřil k Maffii, odbojové skupině připravující vznik samostatného českého státu. V roce 1918 byl jedním z mužů 28. října, kteří jej vyhlásili, a byl i autorem našeho prvního zákona o zřízení samostatného státu.

Ač nebyl ekonom, byl prvním československým ministrem financí (1918-19), a do stejné funkce se vrátil v roce 1922, to už jako sedmý ministr financí v pořadí, což výmluvně vypovídá o malé tehdejší politické stabilitě. Už jsme řekli, že Rašín pocházel ze skromných poměrů, narodil se v roce 1867 v Nechanicích u Hradce Králové, jako deváté dítě pekaře. Snad i to přispělo k jeho celoživotní skromnosti a používání zdravého rozumu. Jeho heslem bylo *Pracuj a šetřil!*, to prosazoval v osobním i veřejném životě. Byl přesvědčen, že stát se nemůže chovat jinak než jeho základní jednotka, tedy rodina. A proto nemůže žít dlouhodobě nad své poměry, a už vůbec ne na dluh. Tyhle zásady ale voliči jen neradi

chápu, to platilo tehdy jako dnes. Jen v době historických zvrátů, jakými u nás byly roky 1918 nebo 1989, mohou taková politická krátkodobě uspět, a pokud se jim to podaří, sklízí plody jejich úsilí lidé ještě po řadu následujících let. (O letech 1918 až 1923 hovoříme v následujících odstavcích. Spravedlivě by však bylo zmínit alespoň stručně i údobí let po roce 1989, kdy Československo bylo jedinou zemí postsovětského bloku v Evropě, která se vyhnula dramatické inflaci. Filatelisté to mohou snadno zkontrolovat podle nominálních hodnot známek. Například v Polsku v roce 1995 přeměnili 10.000 původních zlotých na jeden nový, v Rumunsku stouply poštovní sazby na tisícinasobek, v Rusku v roce 1998 zavedli nový rubl, který se rovnal 1.000 rublům starým, a tak bychom mohli pokračovat. Když dnes slyším kritické hlasy na tu dobu, myslím, že bychom neměli na tuto skutečnost zapomínat - včetně toho, kdo byl v Československu po roce 1989 ministrem financí.)

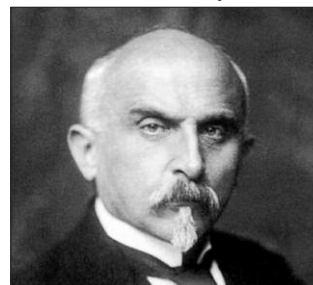
Rašín uspořádal finanční a hospodářské poměry u nás, zavedl novou měnu a zabránil inflaci, která ožebračila obyvatele sousedních států. Nebylo to ale zadarmo – pevná a zhodnocující se koruna podvázala export, který už tak silně utrpěl ztrátou volného přístupu na rozsáhlý trh bývalého Rakousko-Uherska. Klesaly sice ceny, ale krachovaly podniky a rostla nezaměstnanost, v jejímž důsledku klesala životní úroveň nemalé části obyvatel. Mnozí to dávali za vinu právě Rašínovi, který se stal jedním z nejneuvěřitelnějších politiků u nás. Komunističtí poslanci Národního shromáždění o něm veřejně prohlašovali, že by měl viset, a snad i tahle atmosféra přispěla k šílenému činu atentátníka. I když přesvědčen, že podobně jako jeho předkové i on se dožije nejméně devadesátky, jeho život předčasně skončil v pouhých pětapadesáti...

Na Rašínovi je mi sympatická jeho oddanost věci národa a vlasti, osobní statečnost a skromnost, jeho orientace na individualismus v politice i hospodářství a odpor k přerozdělování prostřednictvím státu. Líbí se mi i jeho jasnozřivá poznámka: „*Kde hrozí bída, tam hrozí socialismus. A kde hrozí socialismus, tam hrozí bída.*“

Nyní jej tedy připomíná poštovní známka vydaná ke stému výročí zavedení československé měny. Eva Hašková na ní představila Rašínovu tvář,

předlohou jí byl jeden z jeho známých fotoportrétů, který zrcadlově převrátila.

Na zbylou plochu umístila řadu nápisů a čísel, ale tak dovedně, že známka vypadá přiměřeně zaplněná,

ovšem rozhodně ne přeplněná. Pozadí tomu všemu tvoří giloš odkazující na bankovky. Barevnost známky je vyvážená, vše je uspořádáno přehledně a na obálce dne vydání navíc doplněno zdařilým razítkem s faksimile Rašínova podpisu a domicilem Praha.

Stolobis Rašín

PRAHA 3. 4. 2019

V kresebné výzdobě FDC vidíme chrám svatého Víta rovněž se zakomponovanou giloší, v níž je negativně umístěn nápis Sto let. Ten se vztahuje samozřejmě k čs. měně, protože chrámu bylo v době Rašínova působení bezmála desetkrát více (počítáno od vzniku původní rotundy z roku 929), dvě průčelní pseudogotické věže byly naopak v jeho době doslova novostavbami.

Co říci závěrem? Jestliže jsem si v minulosti občas povzdychl nad nevyrovnanou úrovní našich známek s portréty osobností, tahle nová známka jednoznačně patří do skupiny Zdařilé!

FB